

així. Compareu el NL (i llinatge) mall. *Terrasa* (pronunciat *tə'rázə* de TERRA RASA, amb una evolució semblant. En aquesta combinació pot predominar el timbre *ř* (erra llarga), com sigui que en el nom mallorquí totes dues vibrants eren *ř*; però si una era breu es dona el pas a *era* simple, en *Camarasa*; o en *Carallonga* —Pont de C.-Ll.— ‘carrera llarga’, pont situat al mig del llarguíssim trajecte de Segre (no gaire lluny de Camarasa) entre Noves i La Guàrdia (oït així a La Guàrdia XVII, 19.24, 23.9). També mallorquí és el cas d’un carrer de Llubí, anomenat *Sa Carastreta* (< *carre-
ra estreta*) que altres dissimilen en *kə'nəstrə'tə*, carrer paral·lel, i contrastant, amb l’anomenat *Sa Carrera Ampla*.

No pot causar escrúpols la -a- de *Camarasa*, tot i el llatí clàssic *camera*, car és sabut que en aquest manlleu del gr. *καμάρᾱ*, el ll. vg. va conservar la forma CAMĀRA: és la documentada en Petroni, en l'*Appendix Probi*, i en els manuscrits dels hispans Columella, Sèneca i Isidor; i les llengües romàniques que conser-
ven la A postònica, l’han mantinguda així (sense síncope com sofreix la E): no sols el cast. i port. *cámara*, perquè en posició pretònica tenim *camarer* i *camarlenc* també amb -a- en cat. ant. (DECH I, 779a11-27; DECat II, 451a58-60), cf. també el mossàrab mall. *Camarata* FONTEM CAMARATAM ‘font coberta’.

Observem que és ja singular estructura del mot *Camarasa*, amb la seva -s- sonora, que ens condueix a aquesta etimologia; una terminació sufixal -ASA no existeix en romànic ni, bé ho podem dir, enlloc.

No s’ha proposat altra etimologia, si no és la vaga sospita d’un origen pre-romà, potser cèltic, que aventura *AlcM*; tanmateix no hi ha forma semblant a aquesta entre els noms recollits per Holder, com es podria entendre del que diu l’autor de la noteta. No callo que jo mateix havia sospesat la possibilitat cèltica (abans de córrer per aquells rodals en les enquestes de 1956 i observar l’aspecte dels llocs), tot pensant però, que el país ilergeta no és pas dels que es pres-
ten a cercar-hi cèltic. Sí, hi ha CAMERACUM (o -MAR-), ètmon de *Cambrai*; CAMARANDA *Chamerande* en el Màconnais (*Rev. Ét. Anc.* 1921, 51-54; Lebel, *Rom.* LXIII, 166) i he aïllat a d’altres s. v. *Camallera* (*Camarade*, Mas-d’Azil; no sabem si és antic, o mot re-
cent francès).

Però de seguida em vaig adonar que la terminació -asa no es podria explicar a base del cèltic, ni d’altre ètmon pre-romà: -ASA no és terminació coneguda en aquestes llengües. Pensariem que l’ètmon fos en -ADA?; o en -ATIA?, per més que tals combinacions puguin donar -s- sonora en part del català modern, tampoc són sufixos cèltics. Però fins admetent que s’hi pogués trobar alguna combinació amb -TI- (un mot compost?), hi ha una objecció que tanca de cop:
llavors hi hauria, en *Camarasa*, -z- o -ř- antigament, car -z- o -ř- —so llavors africad o vibril·lant— no es confongueren amb la sonora simple fins molt avançada l’E. Mj. (majorment en cat. occid.); i el fet és que no hi ha ni un cas de tals grafies entre les divuit que

n’hem donat, des del temps de Berenguer el Vell. La combinació amb RASA s’imposa.

El nom es repeteix en alguns llocs. Segons Madoz un *arroyo Camarasa* te. Aguilar, prov. de Còrdova; un poblat menor prop d’Alacant, a St. Vicent del Raspeig; però com que no tenim cap indicatiu que hi tinguin vell arrelament, suposo que poden venir d’un NP provinent de Camarasa de la Noguera, car de fet, trobo una «caseta» d’aquest nom a Biar (xxxvi, 3.8) i un *Alt* de *kamaraza* a Bocairent (xxxiv, 56.19), que només ens interessa perquè també aquests es pronuncien amb s sonora.

Però en alguns llocs del Nord, on crec que és arrelat, ja podria ser duplicat antic. En el vast terme de Morella, el *Capbreu Milian* dona dues cites de l’any 1443. Com que es tracta d’una mola, gran capçada de muntanya, un altra comparació amb una cúpula pelada no és idea que es pugui descartar: «un troç de terres a la Mola d’en *Camarasa*», de la dena de Morella la Vella, i escrit -asa amb s simple (f° 93r^o), si bé ho trobo repetit amb -assa (f° 78r, 78v, l. 92v); i en un altre pasatge, més lluny d’allà cap al Sud del vast terme de Morella: «un troç de terra a *Moxàquer*, que fonch den Beringuer *Camarassa*» (36r^o); postantoponímic, doncs? (tanmateix, tals usos de «en» sovint són alteracions per suposicions de la gent; tampoc la grafia -ss- és indicatiu contrari essent contradictori, i menys en aquesta terminació).

Una pda. d’aquest nom, Segre amunt, a Miralpeix te. Tiurana, i crec recordar-ne una altra en el de Cabó (xviii, 35), pronunciat -áza. En fi, tenim notícies repetides i antigues d’un lloc d’aquest nom a la conca del Gaià; com a orònim: el «cim de *Camarasa* (bis) afrontació de propietats de Salmella i Fontscaldetes, any 1180; «l’obac de *Camarasa*» a. 1188, cap a Salmella i Conill (Fort i Cogul, *Senyoriu de Santes Creus*, pp. 91, 93). No assegurem, però, que no sigui nom secundari del de la Noguera, tenint en compte que per aquest llibre veiem que aquell cenobi tenia relació amb el «Prior de *Camarasa*», segons un doc. de 1192: era prior d’allà? Tanmateix el fet que el NL en qüestió reaparegui dos cops en la variant *Cabarrasa*, l’any 1183 (p. 91), com afrontació de *Celmella*, ço que sembla una variant alterada per etimologia popular, més aviat suggeriria un NL arrelat vulgarment en aquells llocs des d’abans del S. XII.

Aquests casos més o menys versemblants, i, en part ben probables, de repetició de CAMARA RASA en diversos indrets, s’han de tenir presents, per judicar un cas, més evolucionat, i en lloc important, que sembla reproducció segura de la metàfora toponímica CAMARA RASA ‘volta o arcada rasa’. Els exposem en apèndix, com noms afins però diferents.

* * *

CAMBRADASA, nom d’una prolongada i grandiosa serra secundària del Pirineu de Cerdanya: a la Baga, en la secció més oriental de la comarca, formant partió entre els termes d’Eina, Planès, Montlluís i Sant